

Csaba László: Magyarország sem faragna rá az euró bevezetésére

Kovács-Angel Marianna | 2021. 07. 14. 10:59

Matolcsy György jegybankelnök szerint a választás tétje az, hogy az unió vezetése és a „balliberális vezető csoport” be tudja-e vinni Magyarországot az eurózónába. Érvelése szerint az euró bevezetésével gazdasági visszaesés jár. Alátámasztják-e a tények a jegybankelnök több mint egy évtizede hangoztatott véleményét? Megbánták a szlovákok az eurót, és Románia is lekörözhet minket? Ezekre a kérdésekre kerestük a választ dr. Csaba László közgazdással, a CEU professzorával, aki 2010 és 2012 között Orbán Viktort segítette tanácsaival. Akkoriban még más szelek fújtak a kormánypártban, és Brüsszelre sem ellenségként tekintettek.

Matolcsy György jegybankelnök június végén éles hangú [véleménycikket](#) jelentetett meg – szokásától eltérően nem a Növekedés.hu-n, hanem a kormányzati nyomtatott sajtó zászlóshajójának számító Magyar Nemzetben *Az euró csapda* címmel. Matolcsy szerint a 2022-es választás tétje az, hogy az unió intézményrendszere a „balliberális magyar vezető csoporttal közösen” képes lesz-e bevinni Magyarországot az euróövezetbe. „Ha igen, akkor bezáródik a hazai felzárkózás útja a fejlett világ felé” – fogalmazott a jegybankelnök. Véleményének érdekes hátteret ad, hogy cikke megjelenése után néhány nappal Horvátország bejelentette, felkészülnek az európai közös valuta 2023-as bevezetésére.

Tényleg romlásba döntené az országot az euró? Szlovákia is megbánta a közös valutát? Egyebek mellett erről kérdeztük **dr. Csaba László** közgazdászt, a CEU professzorát, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagját, aki 2010 és 2012 között tanácsadóként segítette **Orbán Viktort**.

Akkoriban a Fidesz még kifejezetten szimpatizált az unióval és a közös fizetőeszközzel is Csaba László emlékei szerint. Bár ebben az időszakban – a gazdasági világválság miatt – a napi fizetőképesség megőrzése volt a legfontosabb, az általános hangulatban az euró a nyugat-európai integráció politikailag és gazdaságilag is szorgalmazott, kitűzött céljaként jelent meg. „2009-ben a Fidesz egy előkészítő [eseményt](#) szervezett az európai parlamenti választások apropóján. **Szapáry György** korábbi jegybanki alelnök és jómagam tartottunk előadást. Mindketten arról beszéltünk, hogy nem lehet ész nélkül bevezetni az eurót, de az nem kérdés, hogy amit lehet, meg kell tenni. Egyebek mellett éppen a korábban Szapáry György által bevezetett, a szocialista kormányokra használt »fiskális alkoholizmus« miatt. A fiskális alkoholizmus a kormány mértéket nem ismerő pénzköltését írta le, ezt akarta, akartuk megakadályozni.”

Úgy gondoltuk: hasznos, hogy az Európai Uniónak van egy költségvetési szabályrendszere, és jó, hogy az euró bevezetésével az Európai Központi Bank szabályozza a pénz mennyiségét. Ők pedig nem fognak akármennyi pénzt teremteni azért, hogy **Veres János** a pénzszorással megnyerje a választásokat. Úgy gondoltuk, ez lesz majd a különbség a konzervatív kormány szabályalapú és a szocialista kormány rögtönző, költekező politikája között.

Ettől az Európa-párti, pénzügyi fegyelmet szorgalmazó attitűdtől jutottunk el Matolcsy Györgynek a közös valutát csapdaként jellemző állásfoglalásáig. Még ha a jegybankelnök véleménye nem is újdonság – Csaba László szerint ugyanis Matolcsy György 12 éve konzekvensen ugyanezt az álláspontot képviseli. Az úgynevezett strukturalista érvelés a szakember megítélése szerint ugyan hamis, de a közgazdaság létező irányzata. „A strukturalisták azt vallják, hogy a gazdaságban a pénzügyek szerepe alárendelt: először a szerkezet megújítására van szükség, hiszen ha a pénzügyekkel próbáljuk modernizálni a gazdaságot, az lényegében olyan, mintha a kordét fognánk a számár elé.”

Nem Szlovákiát kell félteni

A jegybankelnök érvelését alátámasztandó Szlovákia példáját mutatta be: állítólag a sokáig az euró sikertörténetét író szomszédaink is rosszul jártak a közös fizetőeszközzel. „A Covid-19 előtti évtizedben az EU átlagos fejlettségéhez képest közel 6 százalékponttal” léptek visszafelé, írta Matolcsy.

Csaba László azonban felhívja a figyelmet: szó sincs arról, hogy Szlovákia lemaradt volna. Az előny csökkenése ugyanis nem ezt jelenti, Szlovákia továbbra is a térség éllóvosa, csak előnyük mértéke csökkent. „Azt nem lehet kétségbe vonni, hogy Szlovákia jól halad. Kárpátalját nem számítva a Felvidék a történelmi Magyarország legszegényebb része volt, most pedig nagyjából 25 százalékkal nagyobb az egy főre jutó jövedelem, mint nálunk. Erre nem lehet azt mondani, hogy ráfaragtak” – állítja Csaba László, aki szerint **Bod Péter Ákos** és munkatársai tavaly megjelent [alapos kutatása](#), illetve a szlovák szakemberek többsége is egyértelműen arra jutott, hogy az euró bevezetéséből Szlovákia profitált.

Ahogy nem stimmel Matolcsy György azon állítása sem, miszerint „az eurózóna tagországainak többségére igaz, hogy az euró bevezetése előtti 20 évük lényegesen sikeresebb volt, mint az euróval töltött első két évtized”. Csaba László szerint ezt a mondatot a balti államok vagy Írország példája is cáfolja. Árnyalja a képet, hogy minél fejlettebb egy gazdaság, tendenciózusan annál kisebb lesz a növekedésének az üteme, mivel magasabb szintről fejlődni sokkal nehezebb, mint egy rosszabbul teljesítő gazdaság alacsonyabb szintjéről. „De még ez sincsen mindig így, Luxemburg az euróövezet legfejlettebb országa, növekedésük kicsit sem mutatja a hanyatlás jeleit. Ahogy Németország növekedése miatt sem kell aggódni.” Ahol pedig gondok vannak, például Olaszországban vagy

Franciaországban, ott nem a közös valutát, hanem az évtizedek óta halogatott strukturális reformokat, a politikai akarat hiányát kell keresni a háttérben.

Romániában előbb lesz euró?

„Az euróval mindenki nyerne, elsősorban a széles vásárlóközönség, hiszen összehasonlítható áron, összehasonlítható minőségben hozzájutnának azokhoz a termékekhez és szolgáltatásokhoz, amelyhez az osztrákok, a németek vagy a szlovákok. Mivel a verseny önmagában jólétnövelő tényező, nyerne a nemzetgazdaság is” – magyarázza, hozzátéve, minél monopolizáltabb, minél elmaradottabb egy gazdaság, annál többet nyer azon a versenyen, amit az euró jelenléte hoz. Nem szabad megfeledkezni az euró nyújtotta stabilitásról sem:

az euróövezet tagjának lenni azt jelenti, hogy egy esetleges válság esetén komoly védőhálónk van.

Az eurót használó államokat számos óvó-védő intézkedés segíti, mindenekelőtt az Európai Stabilitási Mechanizmus, illetve az Európai Központi Bank gyakorlata: ha szükség van rá, gyakorlatilag korlátlan likviditást teremtenek, ha kell, megveszik az államok, állami cégek, bankok kötvényeit, hogy azokat ne kelljen közvetlenül a pénzpiacon értékesíteni. Csaba László szerint az Európai Központi Bank mára minden olyan funkciót képes ellátni, mint egy nemzeti jegybank, azzal a különbséggel, hogy a világ második legnagyobb pénzügyi blokkjának bankjaként sokkal erősebb védelmet biztosít. Az euró ellen nem lehet úgy spekulálni, mint a norvég korona vagy a török líra ellen.

„A gazdasági stabilitást is növelné az euró, hiszen gondoljunk bele, Magyarország külkereskedelmének négyötöde az Európai Unión belül bonyolódik. Az euró a gazdasági partnerek számára stabil árfolyamot, a központi bank védelmét, kiszámíthatóságot jelentene” – állítja Csaba László, aki szerint emellett az euró bevezetése politikai ütőkártya is lehetne, azt üzenné, hogy Magyarország sem gyengébb, mint például Szlovákia vagy a balti államok. Hiszen, ha a botladozó litván gazdaság is csatlakozni tudott az euróövezethez, akkor Magyarország miért nem? „Az euró bevezetése nem járna jelentős bizonytalansággal, mivel évek óta pozitív a magyar fizetési mérleg. Az Orbán-kormány 2010-es megalakulása nagyjából egybe esett a görög válsággal, ami pánikot okozott Brüsszelben. Attól tartottak, hogy a görögök magukkal ránthatják a teljes eurózónát, így amikor a kormány a bevezetést előkészítő lépésekről puhatolózott, az uniótól már nem kaptak megerősítést. De ma már teljesen más a helyzet.”

A professzor szerint a mostani, 5 százalékos infláció ugyan nem ideális egy ilyen lépéshez, a költségvetési politika támogatásával ezt a szintet le lehetne vinni 3 százalék alá, amikor is reálisan lehet beszélni az euró bevezetésének előkészítéséről.

De ha ez nem is sikerül mostanában, szükség lenne valamilyen verbális elköteleződésre, annak hangsúlyozására, hogy ha nem is állunk készen, dolgozunk az ügyön. Románia nemzetközi megítélését nagy mértékben segíti, hogy teljes vállszélességgel kiálltak az euró mellett, bár nincsenek előrébb a folyamatban, mint mi. Egyszerűen csak jelezték, hogy mindent megtesznek

– mondja Csaba László, kicsit keserűen hozzátéve: a dolgok jelenlegi állása szerint könnyen elképzelhető, hogy Bulgáriában vagy Romániában előbb lesz euró, mint a 2004 óta tagország Magyarországon.

A CEU professzora szerint Matolcsy György cikkével kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy a jegybankelnök nem tud egy ilyen kérdésben magánemberként megnyilatkozni. „Amíg Magyarország az Európai Unió tagja azzal a feltétellel, hogy bevezetjük a közös valutát és – elvileg – ezen dolgozunk, része vagyunk az európai bankok együttműködési rendszerének, addig ízlésesebb lenne, hogyha Matolcsy György – még ha nem is ért egyet az egész konstrukcióval – másról írna vagy óvatosabban fogalmazná meg nézeteit” – vallja Csaba László, mivel onnantól, hogy „egy kvázi kormányzati lapban, a jegybank elnökeként kifejti a véleményét, már nem lehet csak egy szakmai véleményről vagy magánvéleményről beszélni. Ez a jegybank álláspontja. És ez az álláspont nagyon leegyszerűsítve az, hogy Magyarországnak nem kell az euró, bár erre nemzetközi szerződés kötelez minket.”